

Gledališka kritika

Kdo pozna naše skrivnosti

Bela Pinter: Naše skrivnosti, režija Nikola Zavišić,
SLG Celje

Petra Vidali

Drama Naše skrivnosti je iz našega desetletja, premiero je doživela leta 2013, tematsko pa se zdi madžarsko nadaljevanje zgodnejšega nemškega zlasti literarnega in filmskega vala, ki je po padcu zidu prepričljivo razkrival prepletenost totalitarnih nadzorovalnih politik in intimnih življenj državljanov.

Podobna tematska izbira (Bela Pinter sam pove, da ga je navdihnil predvsem film Življenje drugih) Našim skrivnostim ne odvzame unikatnosti. Dramatik je konflikt zelo trdno zasidral v madžarsko družbo 80. let prejšnjega stoletja, med člane "plesne hiše", urbane navdušence nad folklornim izročilom. Razen tega pa so njihove skrivnosti, ki jih ne bi smel poznati nihče, spozna pa jih tajna obveščevalna služba, precej težje, kot bi pričakovali. Dialektika javnega in zasebnega dobi eksplicitno obliko političnega in spolnega: ovaduhi sistema postanejo nerealizirani, frustrirani osebkali ali tisti, ki jih lahko sistem izkoristi, ker gojijo prepovedane spolne prakse ali vsaj želje.

Naše skrivnosti so sicer dramaturško zasnovane okoli dveh moško-ženskih parov, njunih notranjih problemov in relacij z drugimi člani kolektiva, vendar je ena "skrivnost" tako močna, da se zdi, da spremeni poudarek: en fokus je skupnost folklornih navdušencev z javnimi in skritimi silami privlačnosti in odbojnosti, drugi fokus pa je en član skupnosti, Istvan, ki se bojuje s svojo pedofilijo.

Drama res sugestivno izriše (avto)destrukcijo in tudi mehanizme obnašanja otroške žrtve. Tudi igralsko se zdijo najmočnejše scene med Istvanom in Timike, med **Vojkom Belšakom** in Živo Selan (pa tudi med Belšakom in **Beti Strgar v vlogi Ferencu**). V njegovi igri ni klišejskega perverznega markiranja potlačene seksualnosti, je samo stiska, da mu res verjamemo, ko pravi, da tega noče. (In

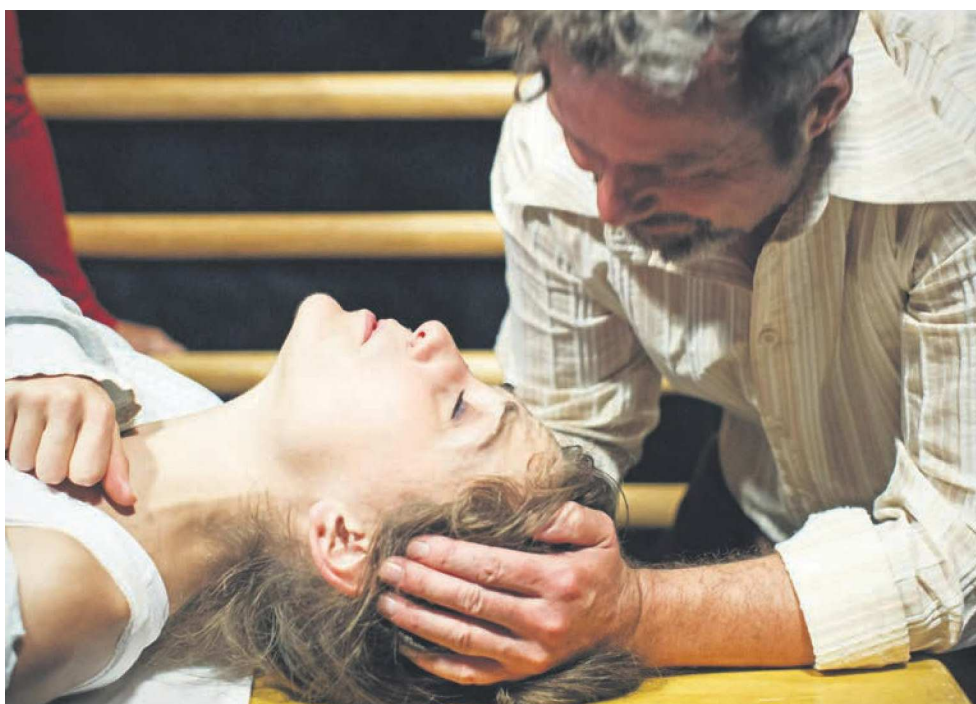
smo zato pravzaprav opeharjeni, ko vidimo, da volja ni premagala želje.) Ker nas danes večino na vsakem koraku z legalnimi operaterji trgovci nadzorujejo veliko bolj, kot nas je nekoč s tajnimi službami država, odstiranje starih vzorcev nikakor ne služi zgolj zgodovinskemu uvidu, vseeno pa dobi drama s problematiko pedofilije globlji rezon in tudi aktualnejši akcent.

Uprizoritev Naših skrivnosti je hotela ohraniti izvorno prepletenost dramskega dogajanja z glasbeno-pevsko-plesnimi vložki, in jo tudi je, ampak da bi res zaživela, bi najbrž morali namesto prevoda narediti priredbo. Melos in prevedeni verzi ne nagovarjajo, seveda pa je mogoče, da je tako tudi zaradi medlih (četudi več kot dovolj glasnih) izvedb. Vsekakor ta metjejsko osmišljena kohezivna sila funkcionira prej prisiljeno kot organsko.

Glasba ima tudi strukturno povezovalno vlogo. Drama je izpisana monolitno, brez eksplicitnih črt, ob menjavah akterjev ali prizorišč (ki jih didaskalije sicer ne definirajo) pa vrzel večkrat zapolni glasba. Vendar sta za dinamično prehajanje med prizori zaslužna predvsem dobra izbira in izkoristek prostora. Naše skrivnosti se dogajajo na velikem odru **SLG Celje**, ki pa si ga delijo s publiko na "tribunah" vzdolž prizorišča. To je naznačeno kot telovadnica (z letniki oziroma ribstoli in začrtanimi igrišči, večnamenski športno-kulturni objekt, bi se reklo), posamezne scene pa so prostorsko zamejene, tako da so lahko ob dobri pomoči osvetljevanj in zatemnjevanj menjave prizorov skoraj nenadne.

Uprizoritev Naše skrivnosti je zastavljena ambiciozno, ohraniti hoče vse segmente Pinterjeve razvejane drame, vendar se zdi, da ne "izkoristi vseh skrivnosti", da ostane marsikateri indic žal neopažen ali vsaj neizkoriščen in da ta družbeno-intimna freska ne zažari v polnih barvah.

Drama dobi s problematiko pedofilije globlji rezon in aktualnejši akcent

Strašljivo povezana Timike in Istvan,
Živa Selan in Vojko Bešak
Foto: Uroš HOČEVAR